הִלְכוֹת יוֹם הַכִּפּוּרִים סִימָן תרכג תרכד

קַדִּישׁ לְאַחַר נְעִילָה, וּקְצָת מְקוֹמוֹת נָהֲגוּ לִתְקֹעַ קֹדֶם קַדִּישׁ:

תרכד סֵדֶר מוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים. וּבוֹ ה׳ סְעִיפִים:

א (א) [א]מִתְפַּלְּלִים תְּפִלַּת עַרְבִית, וְאוֹמֵר הַבְדָּלָה בְּחוֹנֵן הַדַּעַת: **ב** [ב]צָרִיךְ לְהוֹסִיף מֵחֹל עַל הַקֹּדֶשׁ (ב) גַּם בִּיצִיאָתוֹ, (ג) שֶׁיַּמְתִּינוּ מְעַט אַחַר יְצִיאַת הַכּוֹכָבִים: **ג** (א׳) (ד) [ג]מַבְדִּילִים עַל הַכּוֹס, וְאֵין מְבָרְכִים עַל (ג) הַבְּשָׂמִים (ה) אֲפִלּוּ אִם חָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת: **ד** (ו) [ד]מְבָרְכִים עַל הָאוּר. [ה]וְאֵין מְבָרְכִים (ז) בְּמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים עַל הָאוּר שֶׁהוֹצִיאוּ (ג) (ח) עַתָּה מִן הָאֲבָנִים, * [ו]וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁמְּבָרְכִים עָלָיו (ט) מֵעַמּוּד (ד) רִאשׁוֹן וְאֵילָךְ: **ה** [ז]יִשְׂרָאֵל שֶׁהִדְלִיק מֵעוֹבֵד כּוֹכָבִים אֵין מְבָרְכִים עָלָיו בְּמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים, אַף עַל פִּי שֶׁבְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת מְבָרְכִין עָלָיו, (י) שֶׁאֵין מְבָרְכִים בְּמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים אֶלָּא עַל הָאוּר שֶׁשָּׁבַת מִבְּעוֹד יוֹם

א הָרִי״ף (ו:) וְהָרֹא״שׁ (פ״ח סי׳ כ) מֵהָא דְּרַב יוֹמָא פ״ז (ע״ב). **ב** בְּרַיְיתָא שָׁם פ״א (ע״ב). **ג** רַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק כ״ט מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (הכ״ח) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים. **ד** מֵימְרָא דְּרַב יוֹחָנָן פְּסָחִים נ״ד (ע״א). **ה** שָׁם בַּגְּמָרָא. **ו** כָּל בּוֹ (סי׳ ע). **ז** הָרַב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק כ״ט מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (הכ״ז) בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן (סוף ברכות).

בַּאֵר הֵיטֵב

הֶחֱמִירוּ בָּהּ, טוּר (סי׳ תרכד). וְאֵין הַדִּין וְהַחֵמָה מִסְתַּלֵּק עַד שֶׁיַּשְׁלִימוּ יִשְׂרָאֵל סִדְרֵיהֶם. תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן סִימָן (רע״א) [רע״ח]:

א (א׳) **מַבְדִּילִים.** וּמֻתָּר בִּרְחִיצָה וּבְכֻלָּם קֹדֶם שֶׁיַּבְדִּיל. מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסי׳) עַיֵּן שָׁם:

ג (ג) **הַבְּשָׂמִים.** וּבַ״ח (ס״ב) כָּתַב בְּשֵׁם מַהֲרִי״ל (בתשו׳, סי׳ לד) וְאַבּוּדְרַהָם וְרַשַּׁ״ל שֶׁכְּשֶׁחָל בְּשַׁבָּת יֵשׁ לְבָרֵךְ עַל הַבְּשָׂמִים, וְאֵין כָּאן בְּרָכָה לְבַטָּלָה כֵּיוָן שֶׁנֶּהֱנֶה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וְטַ״ז (סק״ב) וְכֵן עִקָּר: **ד** (ג) **עַתָּה.** אֲפִלּוּ חָל בְּשַׁבָּת, לְהוֹרוֹת שֶׁיּוֹם זֶה מְקֻדָּשׁ שֶׁשָּׁבַת מִן הָאוּר. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז): (ד) **רִאשׁוֹן.** פֵּרוּשׁ שֶׁהִדְלִיקוּ נֵר אֶחָד מֵאוֹתוֹ שַׁלְהֶבֶת, עַיֵּן סוֹף סָעִיף ה׳:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

נוֹהֲגִין וְכוּ׳. וְאַחַר שֶׁתָּקַע, הַמִּנְהָג שֶׁאוֹמְרִים הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר וְהַקָּהָל לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם:

א (א) **מִתְפַּלְּלִין תְּפִלַּת עַרְבִית.** עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן רצ״ג סָעִיף א׳ וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם (סק״א): **ב** (ב) **גַּם בִּיצִיאָתוֹ.** עַיֵּן לְעֵיל שָׁם בְּסָעִיף ב׳ וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה וּבֵאוּר הֲלָכָה שָׁם: (ג) **שֶׁיַּמְתִּינוּ מְעַט אַחַר צֵאת הַכּוֹכָבִים.** וְתוֹךְ הַזְּמַן הַזֶּה אָסוּר (א׳) בַּאֲכִילָה וּרְחִיצָה וְסִיכָה וְכוּ׳. אַךְ אֵין שִׁעוּר לְהַהוֹסָפָה וְעַל כֵּן כֵּיוָן שֶׁמִּתְפַּלְּלִים אַחַר צֵאת הַכּוֹכָבִים מֻתָּרִים בְּכֻלָּם (ג) אַף שֶׁעֲדַיִן לֹא הִבְדִּיל עַל הַכּוֹס, רַק בַּאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה אֲסוּרִים עַד אַחַר הַבְדָּלָה בֵּין אִם חָל בְּחֹל וּבֵין כְּשֶׁחָל בְּשַׁבָּת: **ג** (ד) **מַבְדִּילִים וְכוּ׳.** וּבִמְקוֹמוֹת שֶׁמַּבְדִּילִין בְּבֵית הַכְּנֶסֶת עַל הַכּוֹס בְּכָל מוֹצָאֵי שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב (ג) גַּם עַכְשָׁו יַבְדִּיל הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר, וְיַטְעִים מִן הַכּוֹס לְקָטָן אוֹ (ד) אַף לְגָדוֹל, מִי שֶׁהוּא מִתְכַּוֵּן לָצֵאת בְּהַבְדָּלָה זוֹ: (ה) **אֲפִלּוּ אִם חָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת.** שֶׁטַּעַם הַבְּרָכָה (ה) כְּדֵי לְהָשִׁיב אֶת הַנֶּפֶשׁ מִפְּנֵי הַנְּשָׁמָה יְתֵרָה שֶׁהָלְכָה לָהּ, וְעַכְשָׁו בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים לֹא הָיָה בּוֹ נְשָׁמָה יְתֵרָה מִפְּנֵי הַתַּעֲנִית. (ו) אֲבָל רַבִּים מֵהָאַחֲרוֹנִים חוֹלְקִין עַל זֶה וְסוֹבְרִין דִּכְשֶׁחָל בְּשַׁבָּת יֵשׁ לְבָרֵךְ עַל הַבְּשָׂמִים, וְאֵין כָּאן חֲשַׁשׁ בְּרָכָה לְבַטָּלָה כֵּיוָן שֶׁנֶּהֱנֶה. וּמִכָּל מָקוֹם [א]אֵין לְהוֹרוֹת לַצִּבּוּר כֵּן וְלִמְחוֹת בְּיָדָם בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ עַל הַבְּשָׂמִים, רַק לְעַצְמוֹ בְּבֵיתוֹ יָכוֹל לְבָרֵךְ [פְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ב)]. אִם חָל בְּשַׁבָּת (ז) אוֹמְרִים וְיִתֶּן לְךָ, וְאֵין אוֹמְרִים וִיהִי נֹעַם וְאַתָּה קָדוֹשׁ, לְפִי שֶׁחַג הַסֻּכּוֹת חָל בְּאֶמְצַע הַשָּׁבוּעַ: **ד** (ו) **מְבָרְכִים עַל הָאוּר.** לְפִי שֶׁפָּסְקָה הֲנָאָתוֹ בּוֹ בַּיּוֹם, שֶׁכָּל הַיּוֹם לֹא הָיוּ יְכוֹלִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, וְעַכְשָׁו הֻתַּר לוֹ: (ז) **בְּמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים עַל הָאוּר שֶׁהוֹצִיאוּ וְכוּ׳.** וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁהוֹצִיאוּ מִן עֲצֵי גָּפְרִית [שֶׁקּוֹרִין שְׁוֶועבֶּעלִי״ךְ] וְכָל כְּהַאי גַּוְנָא. וּמַה שֶּׁנִּשְׁתַּנָּה יוֹם הַכִּפּוּרִים מִשַּׁבָּת, הוּא מִשּׁוּם דְּטַעַם (ח) שֶׁמְּבָרְכִין עַל הָאוּר בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא לְזֵכֶר שֶׁנִּבְרָא הָאוּר בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, שֶׁאָדָם הָרִאשׁוֹן הִקִּישׁ הָאֲבָנִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת זֶה בָּזֶה וְהוֹצִיא מֵהֶן אֵשׁ, לָכֵן מֻתָּר לְבָרֵךְ עַל אֵשׁ כָּזֶה מִמַּה שֶּׁהוֹצִיאוּהוּ עַתָּה. אֲבָל בְּמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים מַה שֶּׁמְּבָרְכִין עַל הָאוּר הוּא לְהוֹרוֹת שֶׁיּוֹם זֶה הָיָה קָדוֹשׁ מִשְּׁאָר יָמִים טוֹבִים וְנֶאֱסַר לְהַבְעִיר בּוֹ אֵשׁ, וְעַתָּה הֻתַּר וְהָוֵי הָאֵשׁ דְּבַר חִדּוּשׁ וּמְבָרְכִין עָלָיו, וְזֶה לֹא שַׁיָּךְ אֶלָּא בְּאוּר שֶׁשָּׁבַת, רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁהָיָה בָּעוֹלָם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים בִּשְׁעַת שְׁבִיתָה וּפָסְקָה הֲנָאָתָהּ מִמֶּנָּה בּוֹ בַּיּוֹם וְעַכְשָׁו הֻתַּר לוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּאוּר זֶה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. (ט) אָכֵן אִם חָל יוֹם הַכִּפּוּרִים בְּשַׁבָּת מֻתָּר מִדִּינָא לְבָרֵךְ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת עַל אוּר זֶה, (י) [ב]אָכֵן מִנְהַג הָעוֹלָם לְהַחְמִיר, (יא׳) וְעַל כָּל פָּנִים בְּנֵר שֶׁהִדְלִיקוּ מִן הָאוּר הַהוּא בְּוַדַּאי יֵשׁ לְהָקֵל: (ח) **עַתָּה מִן הָאֲבָנִים.** לְאַפּוּקֵי אִם הוֹצִיאוּ אֶתְמוֹל מִן הָאֲבָנִים, בְּוַדַּאי מֻתָּר, כֵּיוָן שֶׁשָּׁבַת בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים: (ט) **מֵעַמּוּד רִאשׁוֹן וְאֵילָךְ.** הַיְנוּ שֶׁהִדְלִיקוּ נֵר אֶחָד מֵאוֹתוֹ שַׁלְהֶבֶת, וְטַעֲמָם שֶׁגַּם זֶה נִקְרָא אוּר שֶׁשָּׁבַת, וְאֵינוֹ אוּר הַנִּבְרָא מֵחָדָשׁ: **ה** (י) **שֶׁאֵין מְבָרְכִין בְּמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים וְכוּ׳.** וּמַה דְּאָנוּ מְקִלִּין בָּזֶה בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, הוּא מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְבָרֵךְ עַל תּוֹסְפוֹת שַׁלְהֶבֶת שֶׁל הֶתֵּר שֶׁנִּתּוֹסֵף בְּנֵרוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל (וְלֹא עַל מְקוֹר הָאוּר שֶׁשָּׁאַב מִנֵּרוֹ שֶׁל עַכּוּ״ם) וְתוֹסְפוֹת שַׁלְהֶבֶת זוֹ לֹא הָיָה מֵעוֹלָם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים כִּי אִם נוֹלַד עַכְשָׁו, וְדוֹמֶה לְאוּר הַיּוֹצֵא מִן הָעֵצִים

בֵּאוּר הֲלָכָה

ד * **וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁמְּבָרְכִין עָלָיו מֵעַמּוּד רִאשׁוֹן וְאֵילָךְ.** הִנֵּה אַף שֶׁרָאִיתִי לְאֵיזֶה אַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ שֶׁבִּמְקוֹם הַדְּחָק יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל דֵּעָה זוֹ וּלְבָרֵךְ בְּמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים עַל נֵר שֶׁהִדְלִיקוּ מִן הָאוּר שֶׁל אֲבָנִים דְּרַק בְּעַמּוּד רִאשׁוֹן אָסוּר, לֹא הֶעְתַּקְתִּי זֶה, דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) כָּתַב דְּדִין שֶׁל סָעִיף ה׳ סוֹתֵר זֶה דְּשָׁם מוּכָח לְהֶדְיָא דְּנֵר הַשֵּׁנִי שֶׁהֻדְלַק מֵאוּר שֶׁלֹּא שָׁבַת אֵין לְבָרֵךְ עָלָיו, וְהֶעְתִּיקוֹ הַגְּרַ״ז (ס״ה) גַּם כֵּן לְהַחְמִיר וְכֵן כָּתַב הַגְּרָ״א (ס״ה) דְּדִין דְּסָעִיף ה׳ סוֹתֵר לְהַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַזֶּה, וְדִין דְּסָעִיף ה׳ הוּא נוֹבֵעַ מֵהָרַמְבַּ״ן (סוף ברכות) וְהֶעְתִּיקוּהוּ כַּמָּה רִאשׁוֹנִים יֵשׁ מֵהֶן שֶׁכָּתְבוּ בִּשְׁמוֹ וְיֵשׁ מֵהֶן שֶׁכָּתְבוּ כֵּן בְּדַעַת עַצְמָן לַהֲלָכָה הֲלֹא הֵמָּה הַמַּגִּיד מִשְׁנֶה (שבת פכ״ט הכ״ז) וְהָרִיטְבָּ״א (פסחים נג: ד״ה אין מברכין) וְתַלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (ברכות מ. ד״ה לא) [שֶׁהוּבָא בְּמָגֵן אַבְרָהָם (שם)] וְהָרְאָ״ה בְּחִדּוּשָׁיו עַל הָרִי״ף דִּבְרָכוֹת (פקדת הלוים פ״ח ד״ה אין מברכין) וּמַהֲרַ״ם חֲלָאוָו״ה בְּחִדּוּשָׁיו לִפְסָחִים (נג: ד״ה הדר), **וְדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים נִרְאֶה שֶׁהוּא רַק דַּעַת יְחִידָאֵי, לָכֵן לֹא הֶעְתַּקְתִּי דִּבְרֵי הַמְקִלִּין בָּזֶה.** וּמַה שֶּׁהֵקֵל הָרַמָ״א בַּהַגָּ״הּ לְקַמֵּיהּ (ס״ה) לְבָרֵךְ עַל נֵר שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת וְנֵר שֶׁהִדְלִיק מִמֶּנּוּ בְּיַחַד (אַף דְּנֵר שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת לְבַד חוֹשְׁשִׁין שֶׁהוּא עָשׂוּי לְכָבוֹד, מִכָּל מָקוֹם מַתִּירִין בְּהִתְדַּבְּקוֹ יַחַד עִם נֵר אַחֵר שֶׁהִדְלִיקוּ מִמֶּנּוּ), וְלָא הָוֵי כִּמְבָרֵךְ עַל אוּר מִן עֵצִים וַאֲבָנִים, וְלִכְאוֹרָה רְאָיָה מִזֶּה דְּדַעַת רַמָ״א לְהָקֵל כְּדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַזֶּה, אֲבָל בֶּאֱמֶת זֶה אֵינוֹ דְּשָׁם הַרְבֵּה רִאשׁוֹנִים סְבִירָא לְהוּ דְּיֵשׁ לְבָרֵךְ בְּמוֹצָאֵי יוֹם כִּפּוּר עַל נֵר שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת דְּהוּא אֵינוֹ נַעֲשֶׂה לְכָבוֹד וּלְכָךְ עַל כָּל פָּנִים יֵשׁ לְהָקֵל עַל נֵר אַחֵר בְּהִצְטָרֵף עִמּוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְהִצְטָרֵף נֵר עִם אוּר הַיּוֹצֵא מִן אֲבָנִים אֶפְשָׁר דְּגַם רַמָ״א מוֹדֶה דְּאָסוּר:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ב (א׳) מַטֵּה אֶפְרַיִם (ס״ב): (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (ריש הסי׳) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **ג** (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ד) **וְהוּא הַדִּין אַף לְעַצְמוֹ אִם מִתְכַּוֵּן לָצֵאת בְּהַבְדָּלָה זוֹ:** (ה) כָּל בּוֹ (סי׳ מא): (ו) בַּ״ח (ס״ב) [בְּשֵׁם מַהֲרִי״ל (בתשו׳, סי׳ לד) וְאַבּוּדְרַהָם וּמַהַרְשַׁ״ל] וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וְטַ״ז (סק״ב) וְהַגְּרָ״א וּמַטֵּה אֶפְרַיִם (ס״ה) וּבִגְדֵי יֶשַׁע [עַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב דְּאַדְּרַבָּה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים בְּוַדַּאי הָיָה בּוֹ גַּם כֵּן נְשָׁמָה יְתֵרָה כְּשֶׁחָל בְּשַׁבָּת, עַיֵּן שָׁם]: (ז) אַחֲרוֹנִים: **ד** (ח) פּוֹסְקִים: (ט) הִנֵּה בְּמָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ז׳ כָּתַב וּמַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ חָל יוֹם הַכִּפּוּרִים בְּשַׁבָּת גַּם כֵּן אֵין לְבָרֵךְ בְּמוֹצָאוֹ עַל אוֹר הַיּוֹצֵא מִן אֲבָנִים. וְאַף שֶׁהֶעְתִּיקוּהוּ אֵיזֶה אַחֲרוֹנִים לֹא הֶעְתַּקְתִּיו דְּבֶאֱמֶת אֵין שׁוּם מַשְׁמָעוּת בְּטוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ כְּלָל עַל זֶה וְהַמְעַיֵּן בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות ב) מוּכָח שָׁם לְהִפּוּךְ, וּמַה שֶּׁלֹּא הֶעְתִּיקוֹ בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ, אֶפְשָׁר מִשּׁוּם דְּמִלְּתָא דִּפְשִׁיטָא הוּא לְהָקֵל כֵּיוָן שֶׁאָז בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת נִבְרָא הָאוֹר. וּמָצָאתִי שֶׁכָּךְ כָּתַב בִּפְשִׁיטוּת בִּתְשׁוּבַת מְנַחֵם עֲזַרְיָה סִימָן י״ח, וְחִפַּשְׂתִּי בָּרִאשׁוֹנִים וּמָצָאתִי כֵּן בְּהֶדְיָא בְּחִדּוּשֵׁי הָרְאָ״ה עַל הָרִי״ף דִּבְרָכוֹת (פקדת הלוים פ״ח, ד״ה אין מברכין) שֶׁיָּצָא לָאוֹר וְכֵן בְּחִדּוּשֵׁי רִיטְבָּ״א עַל פְּסָחִים (נג: ד״ה אין מברכין) עַיֵּן שָׁם, אֶלָּא שֶׁהִזְכִּיר גַּם כֵּן שֶׁנָּהֲגוּ לְהַחְמִיר: (י) שָׁם: (יא׳) פָּשׁוּט, דִּבְלָאו הָכִי הֲלֹא יֵשׁ בְּסָעִיף ד׳ דַּעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים לְהָקֵל וּבִכְהַאי גַּוְנָא בְּוַדַּאי אֵין לְהַחְמִיר:

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (ס״ג) כתב שאם חל יום הכיפורים בשבת מברכין על הבשמים כמו בכל מוצאי שבת. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״ה) כתב שיש לברך במוצאי יוה״כ שחל בשבת רק על אור שהודלק מערב יוה״כ כדי להראות שיום זה הוא מקודש ששבת מן האור [ונראה שסובר כן מעיקר הדין].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ח טור מֵהָא דְּאוּר שֶׁשָּׁבַת פְּסָחִים נ״ד (ע״א) וּכְפֵרוּשׁ רַשִּׁ״י שָׁם (ד״ה באור ששבת).

מַמָּשׁ א]אוֹ עַל הָאוּר שֶׁהֻדְלַק מִמֶּנּוּ. וְכֵן נָהֲגוּ לְהַדְלִיק מֵעֲשָׁשִׁיּוֹת שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת. ח וּמִיהוּ אֲפִלּוּ אִם הֻדְלַק בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, אִם הֻדְלַק בְּהֶתֵּר כְּגוֹן לְחוֹלֶה, יְכוֹלִים לְבָרֵךְ עָלָיו. הַגָּהּ: יֵשׁ אוֹמְרִים לְהַבְדִּיל (יא) עַל נֵר שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת (המגיד פרק כ״ט (הכ״ז) ואבודרהם ואור זרוע (ח״ב סי׳ כה)), *וְיֵשׁ אוֹמְרִים (יב) שֶׁאֵין לְהַבְדִּיל עָלָיו אֶלָּא מַדְלִיקִין נֵר אַחֵר מִמֶּנּוּ, (יג) וְהַנָּכוֹן לְהַבְדִּיל עַל שְׁנֵיהֶן בְּיַחַד, דְּהַיְנוּ לְהַדְלִיק נֵר אֶחָד מִנֵּר בֵּית הַכְּנֶסֶת וְלֹא יַבְדִּיל (יד) עַל נֵר עַצְמוֹ שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת לְחוּד (מהרי״ל (מנהגים)). וּשְׁאָר דִּינֵי נֵר, עַיֵּן לְעֵיל סִימָן רח״צ. וְאוֹכְלִים וּשְׂמֵחִים בְּמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים, (טו) דְּהָוֵי קְצָת יוֹם טוֹב (טור מהר״י ווייל (סי׳ קנא) ואור זרוע (ח״א סי׳ פז)). יֵשׁ מַחְמִירִים (טז) לַעֲשׂוֹת (ה) שְׁנֵי יָמִים יוֹם כִּפּוּרִים, (יז) וְיֵשׁ לָזֶה הַתָּרָה, וְאֵין לִנְהֹג בְּחֻמְרָא זוֹ מִשּׁוּם דְּיֵשׁ לָחֹשׁ שֶׁיָּבֹא לִידֵי סַכָּנָה (אור זרוע (ח״ב סי׳ רפא)). מִי שֶׁמִּתְעַנֶּה תַּעֲנִית חֲלוֹם לְמָחֳרַת יוֹם כִּפּוּר, אֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת כָּל יָמָיו (מנהגים). אֵין אוֹמְרִים (ו) תְּחִנּוֹת (יח) וְלֹא צִדְקָתְךָ וְצִדְקָתְךָ צִדְקָתְךָ מִיּוֹם כִּפּוּר עַד סֻכּוֹת. וְהַמְדַקְדְּקִים (יט) מַתְחִילִים מִיָּד בְּמוֹצָאֵי יוֹם כִּפּוּר בַּעֲשִׂיַּת הַסֻּכָּה, כְּדֵי לָצֵאת מִמִּצְוָה אֶל מִצְוָה (מהרי״ל (מנהגים הל׳ סוכות) ומנהגים והגהות מיימוני פרק (ב׳ דברכות) [ה׳ דתפלה] (אות ש) מהר״י ווייל (סי׳ קנא)):

הִלְכוֹת סֻכָּה

תרכה ובו סָעִיף אֶחָד:

א טור. **א** א׳בַּסֻּכֹּת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים וְגוֹ׳ (א) כִּי בַסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׳ (ויקרא כג מב-מג) הֵם עַנְנֵי כָּבוֹד

בְּאֵר הֵיטֵב

ה (ה) **שְׁנֵי יָמִים.** וְזֶה לְשׁוֹן מַהֲרִי״ל בִּתְשׁוּבָה סִימָן (רי״ב) [קפ״ד] הָעוֹשִׂין שְׁנֵי יָמִים יוֹם הַכִּפּוּרִים אֵין מְשַׁנִּין כְּלָל הַתְּפִלּוֹת, אַף אִם הֵם עֲשָׂרָה אוֹ מֵאָה לֹא יִתְפַּלְּלוּ רַק תְּפִלָּה שֶׁל חֹל דְּהָוֵי ׳לֹא תִתְגֹּדְדוּ׳ (דברים יד א). וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) וְנִרְאֶה לִי דְּיַנִּיחוּ גַּם כֵּן תְּפִלִּין מֵהַאי טַעְמָא, עַד כָּאן. אַךְ פִּיּוּטִים וּסְלִיחוֹת יֹאמְרוּ כִּרְצוֹנָם, וְי״ג מִדּוֹת כְּקוֹרֵא בַּתּוֹרָה. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי דְּלֹא יֹאמְרוּ אוֹתָם בְּאֶמְצַע הַתְּפִלָּה רַק אַחַר שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה, גַּם לֹא יִקְרְאוּ בַּתּוֹרָה אֲפִלּוּ וַיְחַל. כְּשֶׁחָל יוֹם כִּפּוּר בְּיוֹם חֲמִישִׁי אָסוּר לְהָכִין לָהֶם צָרְכֵי שַׁבָּת בְּעֶרֶב שַׁבָּת שֶׁהוּא יוֹם כִּפּוּר שֶׁלָּהֶן, אַךְ יֹאכְלוּ עִם אֲחֵרִים שֶׁלֹּא הִרְבּוּ בִּשְׁבִילָן. מָגֵן אַבְרָהָם (שם), עַיֵּן שָׁם שֶׁמְּסַיֵּם שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת שְׁנֵי יָמִים יוֹם כִּפּוּר, דִּכְשֶׁעוֹשֶׂה יוֹם שֵׁנִי יוֹם כִּפּוּר אִם כֵּן מֵאֶתְמוֹל הָוֵי עֶרֶב יוֹם כִּפּוּר וְאָסוּר לְהִתְעַנּוֹת וְאִם כֵּן הָאֵיךְ הִתְעַנָּה וְהָוֵי סָתְרִי אַהֲדָדֵי וְלָכֵן אֵין לִנְהֹג כֵּן, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְמִנְהָגֵנוּ שֶׁאֵין מִתְעַנִּין בֵּין יוֹם הַכִּפּוּרִים לְסֻכּוֹת. וּבְלִקּוּטֵי פַּרְדֵּס מַשְׁמַע שֶׁאֵין מִתְעַנִּין בַּלַּיְלָה כִּי אִם בַּיּוֹם: (ו) **תְּחִנּוֹת.** וְאֵין מִתְעַנִּין בָּהֶם אֲפִלּוּ יָאר צַיְיט, שֶׁהֵם יְמֵי שִׂמְחָה שֶׁהָיוּ מְחַנְּכִין בָּהֶם הַמִּזְבֵּחַ בִּימֵי שְׁלֹמֹה. מַהֲרִי״ל (מנהגים). וּמְקַדְּשִׁין הַלְּבָנָה בְּמוֹצָאֵי יוֹם כִּפּוּר, עַיֵּן סִימָן תכ״ו סָעִיף ב׳. בַּיּוֹם שֶׁאַחַר יוֹם הַכִּפּוּרִים מַשְׁכִּימִין לְבֵית הַכְּנֶסֶת. מִנְהָגִים:

בֵּאוּר הֲלָכָה

ה * **וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין לְהַבְדִּיל עָלָיו.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק יב), **וְגֶחָלִים שֶׁשָּׁבְתוּ מֻתָּר לְהַדְלִיק מִמֶּנּוּ נֵר בְּמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים וּלְבָרֵךְ עָלָיו** [תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (ברכות מ. ד״ה לא) וְהוּבָא בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד)]:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וַאֲבָנִים דְּאָסוּר בְּמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים לְבָרֵךְ עָלָיו. (יב) וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) דִּלְפִי זֶה גַּם בְּאוּר הַיּוֹצֵא מִן עֵצִים וַאֲבָנִים אֵין לְבָרֵךְ אֲפִלּוּ עַל נֵר אַחֵר שֶׁהֻדְלַק מִמֶּנּוּ, דְּלֹא כְּהַיֵּשׁ אוֹמְרִים דִּסְעִיף ד׳: (יא) **עַל נֵר שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר (יג) שֶׁהֻדְלַק מִבְּעוֹד יוֹם וְדָלַק בְּהֶתֵּר וְהָוֵי לֵיהּ שָׁבַת מַמָּשׁ: (יב) **שֶׁאֵין לְהַבְדִּיל עָלָיו.** דְּלֹא נַעֲשָׂה רַק לִכְבוֹד הַיּוֹם וְלֹא לְהָאִיר, וּמְבֹאָר בְּסִימָן רח״צ (סי״א) שֶׁאֵין מְבָרְכִין עַל זֶה. (יד) וְדֵעָה רִאשׁוֹנָה סְבִירָא לָהּ דְּנַעֲשׂוּ לְהָאִיר, וְעָדִיף לְהַבְדִּיל עַל זֶה מִלְּהַבְדִּיל עַל נֵר אַחֵר שֶׁדָּלַק מִמֶּנּוּ, דְּלֹא מִיקְּרֵי כָּל כָּךְ אוּר שֶׁשָּׁבַת כֵּיוָן שֶׁלֹּא הָיָה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים: (יג) **וְהַנָּכוֹן לְהַבְדִּיל עַל שְׁנֵיהֶן בְּיַחַד.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁבָּזֶה בְּוַדַּאי יוֹצֵא. וְהוּא הַדִּין אִם הָיָה לוֹ נֵר אֶחָד בְּבֵיתוֹ שֶׁהָיָה דָּלוּק מִבְּעוֹד יוֹם, יַדְלִיק מִמֶּנָּה עוֹד אֶחָד וִיבָרֵךְ עַל שְׁנֵיהֶן בְּיַחַד, כִּי עַל אוֹתוֹ נֵר שֶׁבְּבֵיתוֹ לְחוּד גַּם כֵּן אֵינוֹ כְּדַאי לְבָרֵךְ, דְּאֶפְשָׁר שֶׁהוּא נַעֲשָׂה גַּם כֵּן רַק לִכְבוֹד הַיּוֹם [חַיֵּי אָדָם (כלל קמה סעיף מ)]. וּמִן דֶּרֶךְ הַחַיִּים מַשְׁמַע דְּיוֹתֵר טוֹב שֶׁיַּנִּיחַ בְּבֵיתוֹ לְכַתְּחִלָּה נֵר דָּלוּק מֵעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר, שֶׁיִּהְיֶה דָּלוּק עַד מוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים כְּדֵי לְבָרֵךְ עָלָיו, וְיוֹצֵא בָּזֶה לְכָל הַדֵּעוֹת כֵּיוָן שֶׁהוּא מַנִּיחָהּ לְכַתְּחִלָּה בִּשְׁבִיל זֶה: (יד) **עַל נֵר שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת לְחוּד.** וְאִם אִי אֶפְשָׁר לְהַבְדִּיל עַל שְׁנֵיהֶם, (טו) מוּטָב לְהַבְדִּיל עַל נֵר אַחֵר שֶׁדָּלְקוּ מִמֶּנּוּ לְחוּד, מִנֵּר בֵּית הַכְּנֶסֶת לְחוּד, (טז) וּמִכָּל מָקוֹם אִם עָבַר וּבֵרַךְ עַל נֵרוֹת שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת בִּלְבַד, אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ עַל נֵר אַחֵר, (יז) שֶׁהַנֵּרוֹת שֶׁלָּנוּ עֲשׂוּיִין גַּם לְהָאִיר, שֶׁהֲרֵי מִתְפַּלְּלִין לְאוֹרָן. אֵין מִתְעַנִּין מִיּוֹם כִּפּוּר עַד סֻכּוֹת יוֹם שֶׁמֵּת בּוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ, שֶׁהֵם יְמֵי שִׂמְחָה שֶׁהָיוּ מְחַנְּכִין בָּהֶם הַמִּזְבֵּחַ בִּימֵי שְׁלֹמֹה. בַּיּוֹם שֶׁאַחַר יוֹם הַכִּפּוּרִים מַשְׁכִּימִין לְבֵית הַכְּנֶסֶת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא נִרְאֶה חַס וְשָׁלוֹם שֶׁאָנוּ הָיִינוּ נִכְנָעִין לוֹ רַק בְּעֵת שֶׁאָנוּ צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ עַל דִּינֵנוּ: (טו) **דְּהָוֵי קְצָת יוֹם טוֹב.** כִּדְאִיתָא בַּמִּדְרָשׁ (קהלת רבה ט ז עיי״ש) דְּבַת קוֹל יוֹצְאָה בְּמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים וְאוֹמֶרֶת ׳לֵךְ אֱכֹל בְּשִׂמְחָה׳ וְגוֹ׳: (טז) **לַעֲשׂוֹת שְׁנֵי יָמִים יוֹם כִּפּוּר.** מִשּׁוּם סְפֵקָא דְּיוֹמָא, וּמִכָּל מָקוֹם לֹא יִתְפַּלְּלוּ (יח) רַק תְּפִלָּה שֶׁל חֹל וְיָנִיחוּ תְּפִלִּין, אַךְ פִּיּוּטִים וּסְלִיחוֹת יוּכְלוּ לוֹמַר כִּרְצוֹנָם, וְגַם זֶה לֹא יֹאמְרוּ בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה רַק אַחַר שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה. גַּם לֹא יִקְרְאוּ בַּתּוֹרָה אֲפִלּוּ וַיְחַל. כְּשֶׁחָל יוֹם הַכִּפּוּרִים יוֹם חֲמִישִׁי, אֲסוּרִים אֲחֵרִים לְהָכִין לָהֶם צָרְכֵי שַׁבָּת בִּשְׁבִילָן בְּעֶרֶב שַׁבָּת שֶׁהוּא יוֹם כִּפּוּר שֶׁלָּהֶן, אַךְ יֹאכְלוּ עִם אֲחֵרִים שֶׁלֹּא הִרְבּוּ בִּשְׁבִילָן (יט). יֵשׁ אוֹמְרִים דְּמִי שֶׁעָשָׂה כֵּן פַּעַם אַחַת שְׁנֵי יָמִים אֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזֹר, וְצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כֵּן כָּל יָמָיו דְּהָוֵי כְּמוֹ קִבֵּל עַל עַצְמוֹ בְּנֶדֶר: (יז) **וְיֵשׁ לָזֶה הַתָּרָה.** הַיְנוּ אִם נִתְחָרֵט עַל זֶה וְאֵינוֹ רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת כֵּן, רַשַּׁאי לְהַתִּיר לְעַצְמוֹ בִּפְנֵי שְׁלֹשָׁה עַל יְדֵי פֶּתַח וַחֲרָטָה, וְאִם הִתְנָה בְּפֵרוּשׁ שֶׁאֵין עוֹשֶׂה כֵּן רַק שָׁנָה זוֹ וְאֵין מְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ שֶׁיַּעֲשֶׂה כֵּן בְּכָל שָׁנָה, (כ) אֵין צָרִיךְ הַתָּרָה. וּמַה שֶּׁכָּתַב שֶׁאֵין לִנְהֹג בְּחֻמְרָא זוֹ, כִּי בֶּאֱמֶת מִדִּינָא אֵין לָחֹשׁ דַּאֲנָן בְּקִיאִין בִּקְבִיעָא דְּיַרְחָא וְאֵין עוֹשִׂין כֵּן רַק מִשּׁוּם מִנְהָג שֶׁנָּהֲגוּ אֲבוֹתֵינוּ, וּבְיוֹם הַכִּפּוּרִים (כא) לֹא נָהֲגוּ אֲבוֹתֵינוּ כֵּן, אִם כֵּן לָמָּה נִנְהֹג אֲנַחְנוּ: (יח) **וְלֹא צִדְקָתְךָ וְצִדְקָתְךָ צִדְקָתְךָ וְכוּ׳.** וְלֹא (כב) פְּרָקִים וְלֹא שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, (כג) אֲבָל לַמְנַצֵּחַ וְאֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם אוֹמְרִים, ב]וְיֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁבְּעֶרֶב סֻכּוֹת אֵין אוֹמְרִים לַמְנַצֵּחַ אֲבָל אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם אוֹמְרִים: (יט) **מַתְחִילִים.** וּבְיוֹם הַמָּחֳרָת (כד) יַעֲשֶׂה כֻּלָּהּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּסִימָן תרכ״ה (ס״א):

א (א) ׳כִּי בַסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי׳ וְכוּ׳ הֵם עַנְנֵי כָּבוֹד וְכוּ׳. וְדֻגְמָא לָזֶה צִוָּנוּ לַעֲשׂוֹת סֻכּוֹת כְּדֵי שֶׁנִּזְכֹּר נוֹרְאוֹתָיו וְנִפְלְאוֹתָיו. וְאַף עַל פִּי שֶׁיָּצָאנוּ מִמִּצְרַיִם בְּחֹדֶשׁ נִיסָן, לֹא צִוָּנוּ לַעֲשׂוֹת סֻכּוֹת בְּאוֹתוֹ הַזְּמָן, לְפִי שֶׁהוּא יְמוֹת הַקַּיִץ וְדֶרֶךְ כָּל אָדָם לַעֲשׂוֹת סֻכּוֹת לְצֵל, וְלֹא הָיְתָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ה (יב) **וְהֶעְתִּיקוֹ הַגְּרַ״ז** (ס״ה), **וְכֵן כָּתַב הַגְּרָ״א דְּסָעִיף זֶה סוֹתֵר לְדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים דְּסָעִיף ד׳:** (יג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) וּלְבוּשֵׁי שְׂרָד: (יד) לְבוּשֵׁי שְׂרָד: (טו) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז): (טז) הַגְּרַ״ז (ס״ח): (יז) **וּבְמַטֵּה אֶפְרַיִם** (ס״ט) **כָּתַב דְּנֵרוֹת שֶׁל בָּתֵּי מִדְרָשׁוֹת שֶׁעֲשׂוּיִין לִלְמֹד אֶצְלָם וְהַקְּבוּעִים שָׁם מִשְׁתַּמְּשִׁין בָּהֶם יֵשׁ לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם:** (יח) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (יט) דַּרְכֵי מֹשֶׁה (הארוך, ד״ה אפילו): (כ) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וּמַטֵּה אֶפְרַיִם (סי״ב): (כא) כִּי רֹב הַצִּבּוּר אֵין יְכוֹלִין לְהִתְעַנּוֹת שְׁנֵי יָמִים וְלֹא תִּקְנוּ בָּזֶה לַעֲשׂוֹת שְׁנֵי יָמִים: (כב) סִדּוּר דֶּרֶךְ הַחַיִּים (סדר מוצאי יוה״כ ס״ח) בְּשֵׁם אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יד): (כג) מַטֵּה אֶפְרַיִם (סי״ד): (כד) פְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ג):

ליקוטי דברי הרב: א] בשו״ע הרב (ס״ח) הוסיף ע״ז: מ״מ טוב להחמיר ולברך על האור ששבת מבעוד יום ממש. **ב]** בסידור הרב כתב: מנהג ספרד שבכל יום שאין בו תחנון ונפילת אפים אין אומרים למנצח יענך ולא תפלה לדוד, דהיינו וכו׳ ומערב יום כפורים עד סוף תשרי.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah